

Brzezińska, Jadwiga

XVIII Krajowy Zjazd Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji

---

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 42/3-4, 217-219

1997

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

na organizację Kongresu za 8 lat. Meksyk okazał wiele dobrych chęci, ale przyznał, że nie ma środków i w tej sytuacji wydawało się, że został właściwie tylko jeden poważny kandydat, czyli Nowy Jork, który miał wszystko: chęci, plan organizacji i pieniądze. Po trzech dniach intensywnych kulturalowych rozmów wyszło jednak inaczej, wyniki głosowania były bowiem następujące: Pekin 5, Meksyk 39, Nowy Jork 11. Było to przyniatające zwycięstwo Meksyku. Na osłodę tej porażki Prof. J.Z. Buchwald (Stany Zjednoczone) został przewodniczącym Komisji Programowej Kongresu Meksyku.

Pora na jakąś konkluzję. Przebieg Zgromadzenia Ogólnego raz jeszcze pokazał, jak wielką rolę w stosunkach międzynarodowych odgrywa stała obecność przedstawiciela jakiegoś kraju i kontakty osobiste. Oceniając tegoroczne spotkanie można chyba powiedzieć, że, po latach nieobecności w tym Oddziale, Polska zaczyna odrabiać straty i jest na dobrej drodze do odzyskania pozycji międzynarodowej. Proces ten niewątpliwie byłby szybszy, gdyby z Polski przyjechali wszyscy ci, którzy chcieli i powinni byli przyjechać, a przewodniczący delegacji wiedział wcześniej, kto jedzie. W sytuacji, w której sama decyzja o wyjeździe zapadła w ostatniej chwili, trudno było uzyskać więcej.

Roman Duda
(Wrocław)

XVIII KRAJOWY ZJAZD POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTORII MEDYCyny I FARMACJI

W dniach 26–28 września 1997 r. odbył się w Sopotcie XVIII Krajowy Zjazd Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji. Uroczystego otwarcia Zjazdu dokonał przewodniczący Komitetu Organizacyjnego prof. dr Zbigniew Machaliński. Następnie zabierali głos: prezes PTHMiF – prof. dr Andrzej Śródka, rektor Akademii Medycznej w Gdańsku – prof. dr Z. Wajda, prezydent miasta Sopotu – Jan Kozłowski i przewodniczący Gdańskiego Towarzystwa Naukowego – prof. dr Marek Latoszek.

Referat plenarny *Dzieje medycyny w Gdańsku* wygłosiła dr hab. Krystyna Raczyńska (współautor – prof. dr Eugeniusz Sieńkowski). Dalsze referaty wygłaszane były równolegle w 3 sekcjach. Tematyka I sekcji obejmowała medycynę w Gdańsku i na Pomorzu Nadwiślańskim, II sekcja – dzieje i rozwój medycyny w Wilnie i na Wileńszczyźnie, a III sekcja – varia.

Nie sposób wymieniść wszystkich 81 referatów, jednak warto podać kilka tytułów, które zilustrują różnorodność prezentowanych prac badawczych: dr Zbigniew Kropidłowski – *Szpitalnictwo w Gdańsku od XIV do XVIII w.*, dr Zbigniew Kamiński – *Handel towarami aptecznymi w Gdańsku w XV–XVIII w.*, dr Daniel Włodarczyk – *Epidemie cholery wśród ludności Regencji Bydgoskiej Wielkiego*

Księstwa Poznańskiego, dr Władysław Szczepański – Lekki obrzydliwe w lekospisach polskich, dr Jadwiga Brzezińska – Początki feminizacji zawodu aptekarskiego na Pomorzu, dr. A. Drygas – Skuteczność terapii dawnymi lekami, dr hab. Jolanta Sadowska – Organizacja opieki zdrowotnej w systemie ubezpieczenia chorobowego na Wileńszczyźnie (1922–1933), doc. dr hab. E. Waszyński – Początki czasopiśmiennictwa lekarskiego w Polsce, prof. Jerzy Supady – Opieka medyczna w łagrach sowieckich, dr Jaromir Jeszke – Koncepcja teoretycznej historii nauki Jerzego Kmity jako narzędzie badań nad historią nauk medycznych, doc. dr hab. Ingrid Kaestner i lek. Bożena Pacholska – Polscy studenci medycyny na Uniwersytecie w Lipsku, prof. dr S. Kucharski i mgr Jan Majewski – Aspekty farmaceutyczne w szkicach o medycynie w Rosji XVI–XVIII w. M.B. Mirskiego, prof. dr A. Śródka – Patologia ogólna w pracach klinicznych i teoretycznych Władysława Biegańskiego.

W Zjeździe wzięło udział ok. 120 osób, w tym historycy medycyny z Niemiec, Białorusi i Litwy. Wszyscy uczestnicy zakwaterowani byli w Wojskowym

Ośrodka Wypoczynkowym w Sopocie, tuż nad plażą. Wspólne posiłki w stołówce Ośrodka i wieczorne spotkanie towarzyskie sprzyjały integracji przybyłych ze wszystkich ośrodków kraju historyków medycyny i farmacji. Wycieczka autokarem po Trójmieście, którą prowadził ze znanstwem i humorem dr Zbigniew Kamiński, pozwoliła ocenić wielki postęp w zakresie renowacji obiektów zabytkowych. Rzeczywiście – Gdańsk, obchodzący właśnie 1000-lecie założenia miasta, odnowiony i zadbane, wygląda pięknie i dostatnio.

Należy jeszcze wspomnieć, że w kularach sal obrad prezentowane były książki o tematyce historyczno-medycznej, album ekslibrisów lekarskich i farmaceutycznych, którego autorką jest Hanna Bojczuk oraz wystawa medali o tematyce medycznej, którą przygotował ze swych zbiorów dr med. Bogumił Filipek.

W trakcie Zjazdu odbyło się również zebranie sprawozdawczo-wyborcze Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji. Nowym prezesem na trzyletnią kadencję, został prof. dr Janusz Kapuścik z Warszawy, a redaktorem naczelnym organu Towarzystwa – „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny” – prof. dr Henryk Gaertner z Krakowa. Organizację kolejnego Zjazdu Towarzystwa w 2000 r. powierzono Oddziałowi Poznańskiemu.

Jadwiga Brzezińska
(Kołobrzeg)

WYSTAWA *A GENIO LUMEN* – W 90 ROCZNICĘ POWSTANIA TOWARZYSTWA NAUKOWEGO WARSZAWSKIEGO

Ekspozycja została zorganizowana dla uczczenia jubileuszu założenia jednej z ważniejszych instytucji polskiego życia naukowego XX w., istniejącej w latach 1907–1951, następnie włączonej w struktury PAN, reaktywowanej w 1981 r. Za hasło przewodnie posłużyło motto związane ze znakiem Towarzystwa. Motyw „A genio lumen” Bertela Thorvaldsena wykonany z okazji przyjęcia go w poczet członków Akademii Św.Łukasza w Rzymie został adoptowany na pieczęci większej korporacji zgodnie z propozycją wiceprezesa, profesora matematyki Uniwersytetu Warszawskiego Samuela Dicsteina (1851–1939) zgłoszoną przez niego na posiedzeniu Zarządu dnia 21.02.1908 r. Kwestią otwartą pozostaje sprawa autorstwa opracowania graficznego znaku Towarzystwa. Od 1908 r. umieszczany był on na pieczęciach oraz wydawnictwach. Widoczny był również na medalach emitowanych przez Towarzystwo. Wystąpił m.in. już w 1912 r. na medalu wybitym na cześć Ignacego Baranowskiego (1833–1919), profesora terapii ogólnej i diagnostyki lekarskiej Uniwersytetu Warszawskiego, członka założyciela Towarzystwa. Jego autorem był malarz i rzeźbiarz warszawski, Wincenty Trojanowski (1859–1928), związany z Towarzystwem, autor opublikowanej w ramach wydawnictwa TNW w 1917 r. pracy *Rodowód godła herbowego Warszawy*, twórca medali,